

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Основна информация:

Име на курса: ПРАВОСЛАВНОТО МОНАШЕСТВО КАТО КУЛТУРА: ПОЕТИКА, МОРФОЛОГИЯ, ЕСТЕТИКА

Лектор: . проф. дн Олга Смолина

Телефон: 02/980 62 97

Имейл: lprimavera555@gmail.com

Хорариум: 30 лекционни часа

Анотация (до 150 думи):

Лекционен курс има за цел да предложи на докторантите нетрадиционен поглед за православно монашество като тип на култура със своя образ на света и човека. Православно монашество се разглежда в синхрон, за да се открият основните му типове, форми, както и неговите инвариантни характеристики. Основните „точки“ на анализа на православно монашество са: хронотопът, бинарните опозиции „манастирско – монашеско“, „мъжко – женско“, отношение към природата, концепцията за името и принципите на именуване, концепцията за изкуството и др.

Тематично съдържание на курса (кратко описание по теми или модули):

Тема 1. Проблеми и противоречия в културата на православно монашество и неговата поетика като обект на научен анализ

Тема 2. Културата на монашеството в системата на взаимоотношенията между Църквата и „света“ (обществото и културата)

Тема 3. Структурните особености на културата на православно монашество.

Тема 4. Категориално-семантичното поле на поетиката на културата на православно монашество.

Тема 5. Хронотопът на културата на православно монашество.

Тема 6. Семантика и структура на личността в културата на православно монашество.

Тема 7. Коннотациите на природата в контекста на поетиката на културата на православно монашество.

Тема 8. Интерпретациите на сакралното в културата на православно монашество (фолклор, митология, концепция за името).

Тема 9. Поетика на художественото творчество в културата на православно монашество.

Тема 10. Културата на православно монашество като система.

Форми на обучение и оценяване:

Лекции

Индивидуална писмена разработка

Събеседване

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Компетентности, придобити в резултат на обучението (3-5 точки):

Способността за възприемането и проучването на монашеството като на отделен тип култура.

Способността да се извършва анализ и културологична интерпретация на явленията, свързани с културата на православното монашество

Умението да планира и провежда научни културологични проучвания на поетика, семиотика, морфология и естетика на културата на православното монашество.

Литература:

1. Антоний (Сурожский). *Человек перед Богом*. Киев : Фонд «Духов. наследие митрополита Антония Сурожского» ; QUO VADIS, 2010.
2. Бусева-Давыдова И. А. Некоторые особенности пространственной организации древнерусских монастырей. *Архитектурное наследство*. Москва, ЦНИИ теории и истории архитектуры, 1986. Вып. 34. С. 201–207.
3. Бычков В. В. *Эстетика отцов церкви*. М. : Ладомир, 1995.
4. Гайденко П. П. *Время. Длительность. Вечность. Проблема времени в европейской философии и науке*. Москва, Прогресс-Традиция, 2006.
5. Григорий Палама. *Триады в защиту священно-безмолствующих*. http://azbyka.ru/otechnik/?Grigorij_Palama/triady-v-zashhitu-svjashhenno-bezmolvstvujushhih
6. Гуревич А. Я. *Категории средневековой культуры*. Москва, Искусство, 1984.
7. Иерофей (Влахос). *Православная психотерапия: святоотеческий курс врачевания души*. Сергиев Посад : Свято-Троицкая Сергиева Лавра, 2006.
8. Исаак Сирин. *Слова подвижнические*. <http://lib.pravmir.ru/library/readbook/939>
9. Кураев А. *Дары и анафемы. Что христианство принесло в мир*. Киев : Фактор-Друк, 2009.
10. Лихачев Д. С. *Поэтика древнерусской литературы*. Ленинград : Худ. лит. Ленингр. отделение, 1987. Т. 1.
11. Лосев А. Ф. *Философия имени. Самое само : сочинения*. Москва, ЭКСМО-Пресс, 1999.
12. Лосский В. Н. *Очерк мистического богословия Восточной Церкви. Догматическое богословие*. Москва, Интербук, 1991.
13. Лотман Ю. М. *Семиосфера*. СПб. : Искусство–СПБ, 2004.
14. *Монастырская культура: Восток и Запад* : сб. ст. / сост. Е. Г. Водолазкин. СПб. : [Б. и.], 1998.
15. Сержантов П. Б. *Исихастская антропология о временном и вечном*. Москва, Ин-т философии Рос. акад. наук, Православ. паломник, 2010.
16. Сидоров А. И. *Древнехристианский аскетизм и зарождение монашества*. Москва, Православ. паломник, 1998.
17. Сидоров А. И. *У истоков культуры святости : Памятники древнецерковной аскетической и монашеской письменности*. Москва, Паломник : Сибирская благовозвонница, 2002.

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

-
18. Смоліна О. О. *Культура православного чернецтва: монографія*. Луганськ: Ноулідж, 2014.
  19. Хоружий С. С. *Очерки синергийной антропологии*. Москва, Ин-т философии, теологии и истории св. Фомы, 2005.
  20. Шмеман А. *Введение в литургическое богословие*.
<http://www.golubinski.ru/ecclesia/shmeman/liturg33.html>
  21. Элиаде М. *Священное и мирское*. Москва, Изд-во МГУ, 1994.
  22. Bakić-Hayden M. *Women Monastics in Orthodox Christianity: The Case of the Serbian Orthodox Church*. Washington : NCEEER, University of Pittsburgh, 2003.
  23. Chitty J. Derwas. *The Desert a City: An Introduction to the Study of Egyptian and Paestian Monasticism under the Christian Empire*. St. Vladimir's Seminary Press, 1995.
  24. Leclercq J. *The love of learning and the desire for God: A study of monastic culture*. Fordham University Press, 1982.
  25. Малчев Р. Р. *Фолклор и религия (по наблюдения върху културните пространства на Рилския и Бачковския манастир)* дис. ... на образователната и научна степен «доктор». Пловдив, 1999.
  26. Popovich S. Dividing the indivisible: the monastery space — secular and sacred. *Recueil des travaux de l'Institut d'etudes byzantines*. Beograd, 2007. — XLIV. — P. 47–67.